

Teme za predavanja u okviru HKIŠDT za 2017. godinu

1. Naslovi tema:

- Nasadi običnog oraha (*Juglans regia* L.) i crnog oraha (*Juglans nigra* L.) u Hrvatskoj ovisno o regiji tehnike cijepljenja i uporaba u šumarstvu
- **Značaj klonskih sjemenskih plantaža (KSP) i nove tehnologije očuvanja kvalitete šumskog sjemena, za budućnost Hrvatskog šumarstva**
- **Upoznavanje s propisima OECD-a i međunarodnom trgovinom ŠRM-a**

2. Stručno područje: ovlaštene inženjer šumarstva za ekologiju, zaštitu prirode i urbano šumarstvo, ovlaštene inženjer šumarstva opći smjer (oplemenjivanje-genetika)

3. Autor: dr. sc. Tibor Littvay

Tibor Littvay - kratki životopis

Tibor Littvay, rođen je 26.11.1948. godine u Svetozar Miletiću-Lemeš općina Sombor, AP Vojvodina. Diplomirao 1976., magistrirao 1994. godine, doktorirao 2009. godine na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Od 1976. godine bio je zaposlen u Hrvatskom šumarskom institutu (HŠI) u Zavodu za genetiku, oplemenjivanje šumskog drveća i sjemenarstvo kao predstojnik Zavoda i Koordinator istraživačkih centara HŠI u Republici Hrvatskoj s tog mjesta odlazim u mirovinu 1. 01. 2014. godine.

Kao voditelj i suradnik radio na projektima Ministarstva znanosti, javnog poduzeća „Hrvatske šume“ i lokalnih zajednica. Sudjelovao na više domaćih i stranih znanstvenih i stručnih skupova specijalizacija i studijskih putovanja a kao autor ili koautor napisao preko pedeset znanstvenih i stručnih radova.

Stručna aktivnost ogledala se u aktivnom radu na stručnim poslovima, pisanju i provođenju Zakona o Šumskom reprodukcijском materijalu. Bio inicijator pristupanja Republike Hrvatske u Organizaciju za ekonomsku suradnju i razvoj, OECD u Parizu i bio njen predstavnik u tom tijelu EU za poljoprivredu i šumarstvo područje „Šumski reprodukcijски materijal“.

I danas aktivno sudjelujem na projektima namijenjenim unaprjeđenju struke u području oplemenjivanja šumskog drveća i sjemenarstva. Područja užeg interesa su vegetativno razmnožavanje, klonske sjemenske plantaže osnivanje nasada i oplemenjivanje običnog oraha.

4. Naziv institucije: Umirovljenik, Štoosova 20, Zagreb.

5. Sažetak predavanja i vrijeme trajanja:

- **Nasadi običnog oraha (*Juglans regia* L.) i crnog oraha (*Juglans nigra* L.) u Hrvatskoj ovisno o regiji tehnike cijepjenja i uporaba u šumarstvu**

Obični orah (*Juglans regia* L.) i crni orah (*Juglans nigra* L.) spadaju u red jedne od najznačajnijih drvenastih vrsta u svijetu. Od svoje postojbine u srednjoj Aziji i Sjevernoj Americi rasprostranjeni su diljem cijelog svijeta, izuzev tropskih i suprotropskih predjela. Rasprostranjenost običnog oraha u Hrvatskoj više je rezultat povoljnih klimatskih i pedoloških uvjeta nego organiziranog uzgoja čovjeka. Rasprostranjenost crnog oraha, u Hrvatskoj je rezultat osobne inicijative pojedinaca, u istočnim predjelima Slavonije i zapadnog Srijema. Ove dvije vrste oraha imaju veliku komparativnu prednost kao *alohtone*, udomaćene vrste na svim napuštenim poljoprivrednim tlima i kao šumska vrsta na onim prostorima gdje daju najveće mogućnosti uzgoja u odnosu na *autohtone* šumske vrste drveća.

- **Značaj klonskih sjemenskih plantaža (KSP) i nove tehnologije očuvanja kvalitete šumskog sjemena, i mogućnosti njegovog izvoza**

Odavno je poznata činjenica kako kvalitetna biljka može izrasti samo iz kvalitetnog sjemena. U šumarstvu, se sjemenarstvo nalazi u novoj fazi razvoja, a to je proizvodnja i uporaba selekcioniranog šumskog sjemena proizvedenog u klonskim sjemenskim plantažama i sjemenskim objektima. U novonastalim narušenim ekološkim uvjetima (biotski čimbenici, zračne i vodene polucije, pad nivoa podzemne vode, izgradnja infrastrukturnih objekata itd.) dolazi do izostanka redovitog uroda sjemena a to rezultira izostankom obnove i pomlađivanja sastojina. Zbog svih tih razloga morati će se intenzivnije pristupiti proizvodnji kvalitetnog selekcioniranog šumskog sjemena. Neosporno je kako će se podizanjem sjemenskih plantaža doprinijeti povećanju kvalitete željenog šumskog sjemena, ali kako bi se to uspješno obavilo moraju se riješiti još mnogi tehnički problemi da bi ta proizvodnja bila što ekonomičnija.

Promatrajući strukturu šuma u Hrvatskoj može se zapaziti kako je 95% hrvatskih šuma prirodne strukture a 5% su umjetno podignute šume ili šumske kulture. S oko 80% površine gospodari JP "Hrvatske šume" i s tim u skladu propisana je i prirodna obnova ako je moguća. Istraživanja su pokazala kako to nije uvijek moguće obaviti na vrijeme i u potpunosti u svim sastojinama.

Postavlja se pitanje što je sada činiti? Kako najkvalitetnije obnoviti šumu, a da se ipak ne naprave krivi potezi. Želja je svih nas koji se bavimo obnovom šuma što je moguće više oponašati prirodu i kvalitetno obnoviti šume.

U slučaju da ostanu viškovi moguće ih je plasirati i prodati zainteresiranim državama.

- **Upoznavanje s propisima OECD-a i međunarodnom trgovinom ŠRM-a**

Međunarodna trgovina *Organization for Economic Cooperation and Development* je međunarodna ekonomska organizacija sa oko 30 zemalja članica, najprije europskih, a kasnije i ostalih zemalja. OECD Program za Certifikaciju šumskog reproduktivnog materijala – OECD Scheme for Forest Reproductive Material, olakšava kontrolu nad međunarodnom izmjenom šumskog sjemena i sadnica. Program je utemeljen 1974. godine sa ciljem poticanja proizvodnje i uporabe pravilno sakupljanog, doradenog, uzgojenog, obilježenog i distribuiranog šumskog reproduktivnog materijala. Također točnom identifikacijom materijala, pomaže se u minimaliziranju neuspješnog pošumljavanja. U Programu trenutno sudjeluju 22 zemlje, uključujući i nekoliko tropskih zemalja. Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva 28. ožujka 2008. godine, poslalo je službeni zahtjev Glavnom tajniku OECD-a za pristupanje OECD Programu o Certifikaciji šumskog reproduktivnog materijala. Hrvatski šumarski institut Jastrebarsko odabran je kao Službeno

tijelo odgovorno za daljnju provedbu Programa OECD odbor odlučio je 29. studenog 2008. godine, o prihvaćanju Hrvatske u OECD Program za Certifikaciju šumskog reprodukcijskog materijala.

Ukupno vrijeme trajanja: Predavanje traje 45 minuta uz 15 minuta diskusije i davanja konkretnih uputa. Predavanja će biti u *Powerpoint* prezentaciji

Ključne riječi: obični orah, crni orah, strojno cijepljenje, klonske sjemenske plantaže, OECD

Ishodi učenja:

- Dobiti osnovna dosadašnja saznanja o običnom i crnom orahu,
- Upoznati se s mogućnostima proširenja nasada običnog i crnog oraha u Republici Hrvatskoj i tehnikama cijepljenja
- Upoznati se detaljnije s klonskim sjemenskim plantažama, i suvremenim tehnikama očuvanja šumskog sjemena,
- Upoznati se s međunarodnom trgovinom šumskim reprodukcijskim materijalom i organizacijom OECD-a